U. B. BERGEN
1611.16
Ms. 1568 Ih 40

- F R A M .-

Mandag, 26. februar 1945.

----oo0§0oo----

De konkrete oppgavene:

Fra Hjemmefrontens Ledelse.

Vær med og forbered rettsoppgjøret.

Den uro som har vist seg i enkelte befridde land, skyldes for en stor del misnøye med rettsforfølgningen mot landssvikerne. Folket har reagert mot at myndighetene ikke gjør raskt og effektivt opp med dem som har sveket, og mot at mange av landssvikerne tilsynelatende ikke bare slipper straff, men endog fortsetter i framskutte stillinger i samfunnet.

Vi vet nå at myndighetene ofte har vært like ivrige som folket etter å fremme rettsoppgjøret. Det er mangelen på et klart og sikkert bevismateriale som har sinket rettsforfølgningen uten at noen har villet det.

Dette må vi lære av:

Vi skal ha et rettsoppgjør med landssvikerne i Norge, ikke lynch-justis og selvtekt etter nazistisk mønster. Vi vil ikke sette flekk på våre rettstradisjoner og skaffe landssvikerne ufortjent medlidenhet. Ingen urett er så stor at ikke retten kan dømme den! Men vi skal ha et raskt og effektivt rettsoppgjør, ingen byråkratisk sendrektighet eller sentimental overbærenhet - slik som landssvikerne håper. Enhver sviker må stå til ansvar og få sin strenge velfortjente straff - enten han er stor eller liten.

Våre myndigheter ute og hjemmefrontens organer har gjort sine forberedelser, men oppgaven er stor og de trenger assistanse. Hver norsk mann og kvinne kan uten fare for egen sikkerhet være med på å forberede et raskt og rettferdig rettsoppgjør ved å hindre at beviser går til spille. Alle må nå begynne å skrive ned det de vet eller kommer over av opplysninger om landssvikerne og deres forbrytelser, for å lette politiet og domstolene i deres arbeid. Prøv ikke å bringe opplysningene videre idag. Gjem dem på et sikkert og tørt sted og lever dem til nærmeste politimyndighet når landet er fritt igjen.

Vær oppmerksom på følgende:

Skriv ikke ned rykter eller løst snakk, men bare kjennsgjerninger som du har sikker viten om.

La ikke nedtegnelsen få farge av personlig forbitrelse og hevnfølelse. Det er den rene sannhet som interesserer.

Stol ikke på det du vet er alminnelig kjent. Det kan være et mistak. Men oppgi andre vitner som kjenner til saken.

Ta med alle enkeltheter ved det du skriver om. Når? Hvor? Hvordan?

Tidfest nedtegningen av opplysningene.

Disse ting har det særlig interesse å få vitnefast på det rene:

1. Hvem er medlem av NS? Hvem har vært medlem av NS etter 9. april 1940 og meldt seg ut etterpå? Når meldte han eller hun seg ut?
2. Hvem har vært med i Hirden, Germanske SS eller liknende nazistiske kamporganisasjoner?
3. Hvem har angitt gode nordmenn til tysk eller norsk politi?
4. Hvem har pekt ut norske gissler for fienden?
5. Hvem står i Gestapos eller Statspolitiets tjeneste?
6. Hvem har torturert eller brukt vold mot gode nordmenn under forhør eller i fengsel?
7. Hvem har stjålet eller ulovlig tilegnet seg verdier f.eks. fra norske organisasjoner som er "oppløst" eller fra privatpersoner som har måttet reise fra landet?
8. Hvem har tjent seg rik på krigen ved arbeid for tyskerne?
9. Hvem har ansvaret for ulovlige avsettelser av offentlige tjenestemenn eller tillitsmenn?

10. Hvem har ansvaret for ulovlige bevilgninger av offentlige eller private kasser ?
11. Hvem hjelper fienden med å forberede eller sette i verk ødeleggelse av norske verdier, f.eks. under en tilbaketrekning.

Det er ganske sikkert ikke nødvendig å notere ned forhold som åpenbart er kjent av alle, som feks. at ordføreren i Bergen er medlem av N.S. o.l. Det er sikre opplysninger fra hver enkelts nærmeste omgivelser som har særlig interesse, således sikre opplysninger fra nærmeste nabolag, fra arbeidsplasser eller kontor eller fra tidligere bekjentskapskrets om angivere, om folk som frivillig har ydet hjelp eller bidrag til våre motstandere o.s.v.

-o-

Fylkesfører Rogstad satte iscene en makaber forestilling i Trondheim 6. jan. En av våre landsmenn, Arne Tømmerås, ble den dagen "fremført i frihet", som det heter i Aftenposten, for et større publikum. Rogstad hadde fått innvilget en anmodning fra det tyske sikkerhetspoliti om å få ham "utlevert til møte". Angivelig skulle hensikten være å vise "hvorledes den svenske jødepresse har drevet sin løgnpropaganda." Denne hadde nemlig meddelt at Tømmerås var pint ihjel av det tyske sikkerhetspoliti. Det er hevet over tvil at Tømmerås er pint - hans uførlighet lot Rogstad ham forklare som ischias og lumbago - og "ryktet" om at han skulle være død hadde denne forklaring: En tid etter at han vår arrestert sendte det tyske sikkerhetspoliti dødsattest, asken og klærne til hans pårørende.

Dette forteller en del om gestapos og nazistenes metoden, - uansett hvem av dem det er som i dette tilfelle nytter seg av grove forfalskninger.

-o-

Usmakelig agitasjon.

Da den frie norske presse sommeren 1940 så dagens lys, hadde den en stor oppgave: å åpne folkets øyne for den fare som en tysk seier betod for vår frihet og våre levevilkår, og mane til samhold og offervillig innsats i kampen mot undertrykkerne og forrederne. Senere - da rarioen ble tatt fra oss - kom en ny oppgave til - å gi folket et riktig bilde av krigsutviklingen.

Avisene bygget videre på den politiske borgfred som alle gode nordmenn sluttet 9.april, og som partiene bekreftet senere på sommeren. All partistrid ble lagt på hyllen. De aviser som utkom, var organer for det norske folk, ikke for noe politisk parti. Sommeren og høsten 1940 var en utrolig spennende tid. Under inntrykket av den tyske overmakt var det mange som vaklet, og de frie aviser måtte legge megen vekt på å føre en saklig og sannferdig penn. De første avisene klarte sin oppgave. Takket være den ånd de ga uttrykk for har de små stensilerte lappene fått en autoritet og goodwill som har betydd uendelig meget for vår kamp.

Det er ikke mange av de første faklene som brenner fremdeles. De fleste sluknet i stormkastene. Nye kom til. De fleste ble ledet i den samme ånd som sine forgjengere. Men dessverre ikke alle. Ens spesiell sort aviser, som først så dagens lys etter 21 juni 1941, har fulgt en egen linje. De har riktignok også kommet med nyheter og appellert til kamp mot nazistene, men de har dessuten drevet propaganda for et bestemt politisk syn. Det er et godt bevis på hvor grunnfestet den politiske borgfred er i vårt folk, at ingen andre aviser har følt trang til å forlate sin linje.

Den partipolitiske agitasjon har nå tatt slik overhånd i disse organer at de ikke lenger inneholder stort annet. Det er på tide å rope et varsku. Det må bli slutt på å utnytte den goodwill som den frie presse har opparbeidet, for partiformål. Den som bryter ned de frie avisers autoritet pådrar seg et tungt ansvar. Det må også bli slutt på den usmakelige utnyttelse av det forhold at vi idag ikke kan offentliggjøre alt som gjøres - og fremforalt ikke hvem som gjør det.

Det er et svakhetstegn stadig å skryte av sin egen innsats. Å sette igang en mennjevning nå, tjener bare fiendens splittelsesarbeide. La det

bli senere generasjoners oppgave å skrive historien om krigen i Norge 1940-1945.

I Hordaland er det nu en særgruppe bestående av noen få enkeltpersoner som misbruker "heimefrontens" navn. Det er heldigvis ikke stor fare for at noen skal la seg narre. Særgruppen gir seg nemlig tydelig tilkjenne derved at den til stadighet kritiserer og angriper den organiserte"hjemmefront", som den selv påstår å tilhøre.

Kommunikeet fra Jaltakonferansen.

Følgende kommunike ble sendt ut av Churchill, Roosevelt og Stalin om resultatet av konferansen i Jalta på Krim:

Vi har diskutert og fastlagt de tre allierte makters militære planer for det endelige nederlag til den felles fiende. De tre allierte makters militære staver har hatt stadige møter. Disse sammenkomster har vært særdeles tilfredsstillende fra alle synspunkter, og de har ført til en mere intim samordning enn noensinne før av de tre alliertes militære anstrengelser. De fullstendigste informasjoner er blitt utbyttet.

Man er kommet til fullstendig enighet og har i detalj lagt planer for synkroniseringen, omfanget og samordningen av de nye og enda kraftigere slag som våre armeer og flystyrker vil rette mot Tysklands hjerte fra øst, vest, nord og sør. Våre koordinerte militære planer blir ikke kjent før vi utfører dem, men vi tror at det meget intime samvirke mellom de tre stabene som er oppnådd ved denne konferanse, skal korte krigen. Møtet mellom de tre staber skal fortsette i fremtiden når som helst det er behov for det. Det nazistiske Tyskland er dømt til undergang. Det tyske folk kommer bare til å gjøre nederlaget verre for seg ved å forsøkt å fortsette den håpløse motstanden.

Tyskland skal okkuperes i soner. Vi er blitt enige om en felles politikk og felles planer når det gjelder å gjennomføre de betingelsesløse kapitulasjonsbestemmelser som vi sammen skal pålegge det nasistiske Tyskland nå når den tyske vepnede motstand endelig er knust. Disse beste mnelser blir ikke tilkjennegitt før Tysklands endelige nederlag er fullbyrdet. Ifølge de planer vi er kommet overens om, skal styrker tilhørende de tre maktene hver for seg okkupere forskjellige soner av Tyskland. Det er blitt dannet en samordnet forvaltning og kontroll gjennom en central kontrollkommisjon bestående av de øverstbefalende for de tre makter med hovedkvarter i Berlin. - Vi er kommet overens om at de tre makter skal anmode Frankrike om å overta en okkupasjonssone og å delta som fjerde medlem i kontrollkommisjonen hvis landet så måtte ønske. Grensene for den franske sone skal bestemmes av de fire regjeringer gjennom deres representanter i den europeiske rådgivende kommisjon.

Nazisme og militarisme skal tilintetgjøres, ikke det tyske folk.

Det er vår urokkelige hensikt å tilintetgjøre den tyske militarisme og nazisme og garantere at Tyskland aldri skal bli istand til å ødelegge verdensfreden igjen. Vi vil avvepne og oppløse alle vepnede tyske styrker; for all fremtid knuse den tyske generalstab, som gjentagne ganger har fått den tyske militarismen til å gjenoppstå, bortføre eller ødelegge all tysk militærutrustning, eliminere eller kontrollere all tysk industri som kan brukes til militær produksjon, stille alle krigsforbrytere for retten og straffe dem fort, samt sørge for at tyskerne erstatter in natura den ødeleggelse de har voldt, utrydde det nazistiske parti, de nazistiske lover, organisasjoner og institusjoner, fjerne all nazistisk og militær innflytelse fra det tyske folks offentlige institusjoner og dets kulturelle og økonomiske liv, og sammen gjøre slike rådgjerder i Tyskland som kan bli nødvendige for den fremtidige fred og sikkerhet i verden.

Det er ikke vår hensikt å tilintetgjøre det tyske folk, men først når nazisme og militarisme er utryddet, kan det bli noe håp om et anstendig liv og en plass for tyskerne i nasjonenes familie. - Vi har diskutert den skade som Tyskland har voldt de allierte nasjoner og mener det er rettferdig at Tyskland i størst mulig utstrekning gir skadeserstatning in natura. Det skal utnevnes en komite for skadeserstatning. Komiteen skal arbeide med omfanget og metodene når det gjelder erstatning av den skade som er forvoldt av Tyskland. Kommisjonen skal ha sete i Moskva.

Den internasjonale fredsorganisasjon. Såsnart som mulig vil vi sammen med våre allierte opprette en internasjonal organisasjon for å opprettholde fred og sikkerhet. Vi tror at dette har vesentlig betydning både for å forebygge angrep og fjerne politiske og økonomiske og sosiale årsaker til krig gjennom et intimt og fortsatt samarbeide mellom alle fredselskende folk. Grunnlaget ble lagt i Dumbarton Oaks. Der ble det imidlertid ikke oppnådd enighet i det viktige spørsmål angående avstemningsprosedyren. Den nåværende konferanse har løst denne vanskelighet. Vi er kommet overens om at en konferanse mellom representanter for de forente nasjoner skal sammenkalles i San Fransisco den 25.april for å forberede retningslinjene for en slik organisasjon overensstemmende med de linjer som ble trukket opp under de uoffisielle forhandlinger i Dumbarton Oaks.

Den kinesiske regjering og den franske provisoriske regjering skal straks rådspørres og oppfordres til å stille seg bak innbydelsene til konferansen. Såsnart China og Frankrike er konsultert, skal ordlyden til forslaget om avstemningsprosedyren offentliggjøres.

Samarbeide på Atlanderhavsdeklarasjonens grunn. Vi har utarbeidet og undertegnet en deklarasjon om det befridde Europa. Denne deklarasjonen stadfestes en samordnet politikk for de tre maktene, og en felles aksjon av dem når det gjelder å løse de politiske og økonomiske problemer i det befridde Europa i overensstemmelse med demokratiske prinsipper.

Deklarasjonen lyder: "Ordføreren i folkekommisærenes råd, den britiske premierminister, og presidenten for De forente stater, har forhandlet i sine folks og det befridde Europas felles interesse. De deklarerer i fellesskap sin gjensidige enighet om at de i den ustabile overgangsperiode i det befridde Europa vil samordne sine tre regjeringers politikk for å hjelpe de folk i Europa som er befridd fra det nazistiske Tysklands herrevelde og folkene i de tidligere aksestater til å løse sine aktuelle, politiske og økonomiske problemer med demokratiske midler. Opprettelsen av orden i Europa og gjenoppbyggingen av det økonomiske liv må skje på en måte som gjør det mulig for de befridde folkene å utslette de siste spor av nazisme og fascisme og å skape demokratiske institusjoner etter sitt eget valg. Dette er prinsippene i Arlanterhavsdeklarasjonen - alle folks rett til selv å velge den styreform de vil leve under - gjeninnsetting av suverenitetsrettighetene og selvstyre for de folk som med vold fikk dem røvet fra seg av angripernasjonene.

For å skape forhold som de befridde folkene kan utøve disse rettighetene i, skal de tre regjeringer sammen bistå folkene i hvert eneste befridd land eller tidligere akseland der forholdene etter deres mening krever det: 1) Opprette fredelige forhold, 2) gjennomføre nødsforanstaltninger for å hjelpe folk i nød, 3) danne de provisoriske myndigheter som er representative for alle demokratiske elementer i folket, og som lover såsnart som mulig gjennom frie valg å utnevne regjeringer som svarer til folkets vilje, samt 4) hjelpe til der det blir nødvendig for at slike valg kan bli holdt. De tre regjeringer skal rådspørre andre forenede og andre provisoriske myndigheter eller andre regjeringer i Europa når spørsmål som er av direkte interesse for den er oppe. - Ved denne deklarasjon bekrefter vi pånytt vår tro på prinsippene i Atlanderhavsdeklarasjonen, våre erklæringer i de forente nasjoners deklarasjon og vårt forsett når det gjelder å bygge opp en verdensordning på lovlig grunn i samarbeide med andre fredselskende nasjoner en verdensordning som skal sikre fred, sikkerhet, frihet og almen velstand hos hele menneskeheten. Når de tre makter nå sender ut denne deklarasjon, uttrykker de håpet om at den provisoriske regjering i den franske republikk vil slutte seg til den fremgangsmåte som er foreslått." Resten av overenskomsten kommer i neste nummer.